

TARQUINIUS PRISCUS

Az új király, hogy háláját a nép iránt kifejezésre juttassa, elődeinél gazdagabb, pompásabb ünnepi játékokat kívánt rendezni. Ezekhez új, hatalmas cirkuszra volt szüksége, s ezért a Palatinus és az Aventinus közti völgyben megépíttette a *Circus Maximust* (a Nagy Cirkuszt). Itt a közönség nagyszerű lovasjátékokat és ökölvívást láthatott. Később is, minden évben megismételték a látványosságokat, és *Nagy Játékoknak* vagy *Római Játékoknak* nevezték.

Róma építésére és szépítésére is gondja volt. Telkeket osztott ki, és meghagyta, hogy azokon a gazdagok építkezzenek. Ő maga jó példával járt elől: oszlopcsarnokokat és boltokat építtetett nagy számban. A város terjedése folytán a régi városfal szűknek bizonyult, és ezért elhatározta, hogy az egész várost új, erős kőfallal veszi körül. De ebben megakadályozta az ősi ellenségnek, a szabinoknak a támadása.

A váratlan támadás nagy ijedelmet keltett Rómában. A római sereg ugyan megállította a szabinokat, de végleges győzelmet nem aratott rajtuk. Ezt Tarquinius jórészt annak tulajdonította, hogy lovassága nem volt elég erős.

"Romulus három *lovascenturiát* (századot) szervezett, én újabb hármat fogok hozzájuk csatolni - gondolta. - Nevemet is megörökítem velük, mert a magam nevével jelölöm meg őket."

És azonnal hozzá is fogott az új centuriák szervezéséhez, mire Attus Navius, Róma legtiszteltebb madárjósja tiltakozott nála:

- Nem lehet, ó, király, sem megváltoztatni, sem újakkal szaporítani a meglevő századokat, míg kedvező jelet nem kaptál a madaraktól.

A király haragra gerjedt. Mint idegen származású nem túlságosan hitt a madarakban, de ezt nem mutatta, hanem hogy megszegyenítse Attust, gúnyosan így szólt hozzá:

- Rajta hát, isteni férfiú, kérdezd meg madaraidat, meg lehet-e azt tenni, amit én most gondolok!

Attus Navius madárjósolatot kért, aztán így válaszolt:

- Igen, meg lehet tenni.

- Nos, tudd meg tehát, én azt gondoltam, hogy te ezzel a késsel ezt a kovakövet itt ni, ketté tudod-e vágni. A madaraid azt jósolták, hogy igen, nos hát fogd mindkettőt, és vágd!

Attus Navius - Tarquinius legnagyobb ámulatára - habozás nélkül kettévágta a kovát, ezt a vasnál is keményebb követ, melyet tűz csiholására használtak.

Ez olyan hírnevet szerzett Attusnak, hogy halála után azon a helyen, ahol ez történt, szobrot állítottak neki. A kovát is oda ásták el, a szobor alá, hogy az utókor se feledkezzék meg erről a csodáról. És ettől fogva oly nagy tisztelet övezte Rómában a madárjósokat, hogy ha bármibe fogtak, hadseregtoborzás, béke vagy háború dolgában, mindig *auspiciumot*, madárjósolatot tartottak. Minden templom vagy pap felszentelésénél jelen voltak az augurok. Népgyűlést csak akkor lehetett tartani, ha az augur kedvező jósolatot hirdetett.

A madarakat két osztályba sorozták: olyanokra, amelyek hangjukkal adtak jelt, mint például a holló, bagoly, harkály, kakas, és olyanokra, mint a sas, ölyv, galamb, amelyeknek repülése és száma volt a jósolás alapja. Az *auspiciumot* ezentúl egyetlen hivatal sem mellőzhette, de még a király sem. Tarquinius nem változtatott a lovasság rendjén, hanem

minden század létszámát megduplázta, úgyhogy most már egy lovascenturia nem háromszáz, hanem hatszáz emberből állott. Megerősítve a lovasságot, most már Tarquinius akart leszámolni a szabinokkal. Újból megindult a háború. Az Anio folyó partján állt szemben a két sereg. A parton nagy mennyiségű fa hevert, főleg építkezéshez szükséges gerendák és dorongok. A király megparancsolta, hogy titokban készítsenek tutajokat, a dorongokat pedig rakják a tutajokra, és gyűjtsák meg. Úsztak a tutajok az égő dorongokkal a sebes vizű Anion lefelé, és mert a szél is alkalmasan fújt, a folyó rövidesen teljes szélességében tűzbe borult. Valamivel lejjebb, a szabinok harcvonala mögött állt egy cölöpökre vert híd, ezen vonultak fel és csak ezen vonulhattak vissza a szabinok. De mielőtt észbe kaptak volna, a vízen úszó máglyák már odaértek, a cölöpökön fennakadtak, és a szél segítségével lángba borították a hidat.

Ezzel egyidejűleg megindult a római támadás. A szabinok közül a gyávábbak az égő látványtól is megrémülve, már az ütközet elején megfutamodtak, és minthogy a hídon át nem menekülhettek, vakon belerohantak a vízbe, és ott pusztultak el. Fegyvereiket az Anio sodorta magával, bele a Tiberisbe, az pedig továbbvitte Róma felé. Így történt, hogy a város lakói előbb szereztek tudomást a győzelemről, mintsem a győzelem hírnöke megérkezett.

E csatában különösen a lovasok tűntek ki. Tarquinius számítása bevált. A lovascenturiák eldöntötték a csata sorsát. A szabinok menekültek, Tarquinius üldözte őket. A zsákmányt és a foglyokat Rómába küldte, a csatatéren elszórt fegyverekből pedig hatalmas máglyát rakatott, és *Vulcanusnak*, a tűz istenének tiszteletére felgyújtatta.

Azután folytatta az üldözést. A szabinok ügye veszve volt, nem maradt számukra más hátra, mint hogy békét kérjenek.

Tarquinius *Collatia* városát és a körülötte elterülő termékeny földeket elvette tőlük. Mint ez időben minden, ez is szertartásosan, kellő formaságok szerint történt. A király megkérdezte Collatia követeit:

- Ti vagytok-e Collatia követei? Titeket küldött-e Collatia népe bejelenteni, hogy megadjátok magatokat és a collatii népet?

- Mi vagyunk - hangzott a válasz.

- Vajon képes-e a collatii nép a maga sorsában dönteni? - kérdezte tovább a király.

- Képes - válaszoltak a követek.

- Átadjátok-e magatokat és a collatii népet, a várost, földjeit, vizét, határait, szentélyeit, házi eszközeit, mindent, ami isteneké vagy embereké - átadjátok-e mindezt az én hatalmamba és a római nép hatalmába?

- Átadjuk.

- Én pedig elfogadom - fejezte be a szertartást a király. A magát megadott Collatia városát és annak vezetését rábízta elhalt testvérének fiára, Egeriusra. Ennek született itt egy fia, aki a városról a Tarquinius Collatinus nevet kapta.

A szabin háború befejeztével a király visszatért Rómába, és diadalmenetet tartott.